

ظهر عاشورا

اثر ظهر عاشورای استاد فرشچیان از جمله برجسته ترین آثار هنری در ایران است که در رابطه با واقعه عاشورا و شهادت حضرت حسین (ع) خلق شده است. موضوع این اثر بازگشت اسب بی سوار امام حسین (ع) به سوی خیمه ها در عصر عاشورا می باشد. با وجودیکه در این اثر هیچ چهره ای نمایان نیست ولی حزن و اندوه را میتوان از گوشه گوشه اثر احساس کرد. خطوط غالب در این اثر به شکل دوار است که در قوس پیکره زنان و دختران، اسب امام، زمین علف ها و نخل هل به چشم می خورد، حضرت زینب در محور دایره ایستاده و همه حرکات در وسط به حضرت زینب ختم می شود.

استاد فرشچیان یکی از بزرگترین نقاشان معاصر ایران در آثار خود بویژه از تکنیک های خاصی بهره می برد تا نه تنها واقعیت های تاریخی بلکه ابعاد معنوی و روحانی این واقعه را نیز به نمایش بگذارد. در این اثر تصاویری از حضرت حسین (ع)، حضرت عباس (ع) و سایر شخصیت های بزرگ عاشورا را به گونه ای نمایش داده شده که عواطف انسان را برمی انگیزد و عمق فداکاری ها، دلاوری ها و تسلیم در برابر اراده الهی را به تصویر می کشد.

یکی از ویژگی های این آثار ترکیب رنگ تیره و روشن است که حس غم و اندوه این واقعه را به خوبی منتقل می کند استفاده از رنگ های قرمز و سیاه بویژه برای نشان دادن خون و شهادت و رنگ های ملایم تر برای ایجاد فضای معنوی، عمق و بعد عاطفی در آثار فرشچیان ایجاد کرده است.

در این آثار شخصیت ها بطور خاص و بادقت زیادی طراحی شده اند تا احساسات و وقایع درون داستان عاشورا بطور عمیق تر و ملموس تر به بیننده منقل شوند.

این آثار نه تنها از نظر تکنیکی بلکه از نظر مفهومی نیز بسیار غنی هستند آنها نشان دهنده مفهوم فدای جان برای اصول بزرگ انسانی و مذهبی هستند و یادآور فداکاری هایی می شوند که در تاریخ اسلام اتفاق افتاده است آثار فرشچیان در این زمینه نقش مهمی در حفظ و انتقال این مفاهیم به نسل های بعدی دارند. و بعنوان نمادهایی از مقاومت فداکاری و روحیه

ظهر عاشورا

پژوهشگر: سیده فاطمه اسدی (کارشناس موزه استاد فرشچیان)

شهادت طلبی در برابر ظلم شناخته می شوند. این اثر از معروفترین آثار استاد فرشچیان است که در سال ۱۳۵۵ به تصویر کشیده شده برآستی انگیزه استاد از خلق چنین اثری ماندگار چه بوده؟؟!!

مادر فراخواندش به شرکت در مراسم محرم استاد به همراه مادر را می نشاند ولی زمان آمدن مادر به خانه عاشورایی را خلق کرد جاودانه و همیشگی و رو به چشمان بهت زده مادر گفت: عاشورای من اینجاست به راستی که تمام عظمت عاشورا با تمام دردها و ریشه های پیام آورش در صفحه ای که دستان پرتوان استاد آن را لمس نمود خلق شد چهره ها همه پوشیده از غبار محنت و اندوه است و در عجبم که چگونه با پوشیده بودن همه چشمها تمام این اندوه به مخاطب منتقل می شود مگر نه اینکه چشمها مرکز دنیای درونی و حسی انسانهاست پس چگونه در تصویری که همه چشمها در پشت پوشش دست یا چادر پنهان است چنین غم جانکاهی منتقل می شود شاید اگر چنین معجزه آسا و حقیقی نبود اینچنین جاودانه و ماندگار نمی ماند خلق چنین اثر زنده ای دور از توان هر نقاش چیره دستی است چه بسا سالها و سالها در روزهای محرم کنار هر تکیه و هیات داغداری تصویر ظهر عاشورا ایستاده و سربلند قصه عظمت و بزرگی واقعه کربلا را برای همه عاشقان حسین و اهل بیت نقل می کند و همه دوستداران حسین با تصویر عصر عاشورای استاد فرشچیان انیس و مونسند حتی اگر نام خالق اثر را ندانند به عظمت واقعه کربلا در این تصویر صحنه می گذارند. و برآستی که این اثر بیشتر از آنچه که می نمایاند حرف برای گفتن دارد یاد بیداری که در تاریخ بر حرمت انسان رفته است انگیزه تداوم استوره های ایمان و شرافت در وجدان آدمی است.

مجموعه فراموشی، تاریخ سرگردان

ظهر عاشورا

پژوهشگر: سیده فاطمه اسدی (کارشناس موزه استاد فرشچیان)